

KANSALAISYHTEISKUNTAPOLITIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 1/2025

- Aika: Torstai 13.2.2025 klo 13–16
Paikka: Meritullinkatu 10, 2 Kerros, K214 Seminarium / Teams
- Osallistajat:
(varajäsen suluissa)
- (x) toimitusjohtaja Taina Susiluoto, Suomen Olympiakomitea ry (pj)
 - (-) toiminnanjohtaja Virpi Dufva, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry (varapj.)
 - (x) kehittämisneuvos, Kaisa Tiusanen, Esikunta, oikeusministeriö
 - (x) yksikön päällikkö Niklas Wilhelmsson, Demokratia- ja julkisoikeusosasto, oikeusministeriö)
 - (x) ylitarkastaja Kari Niemi-Nikkola, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Anssi Pirttijärvi, Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö)
 - (x) kehittämisjohtaja Ari Evwaraye, Hallinto- ja kehittämisosasto, sisäministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Leena Seitovirta, Hallinto- ja kehittämisosasto, sisäministeriö)
 - (x) sosiaalineuvos Markus Seppelin, Yhteisöt ja toimintakyky –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
 - (x) erityisasiantuntija Elina Varjonen, Yhteisöt ja toimintakyky –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö)
 - (-) neuvotteleva virkamies Hanna Hämäläinen, Työllisyys- ja toimivat markkinat osasto, työ- ja elinkeinoministeriö
 - (-) ohjausneuvos Jussi Toppila, Ohjausyksikkö, työ- ja elinkeinoministeriö)
 - (-) yksikön päällikkö Eevamari Laaksonen, Kehityspoliittinen osasto, ulkoministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Jussi Kanner, Kehityspoliittinen osasto, ulkoministeriö)
 - (x) neuvotteleva virkamies Markku Mölläri, Kunta- ja aluehallinto-osasto, valtiovarainministeriö
 - (-) finanssineuvos, yksikön päällikkö Katju Holkeri, Valtionhallinnon kehittämisosasto, valtiovarainministeriö)
 - (-) lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi, Johdon tuki, ympäristöministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Heta-Elena Heiskanen, Ympäristönsuojeluosasto, ympäristöministeriö)
 - (x) erityisasiantuntija Elsa Mantere, Suomen Kuntaliitto
 - (-) erityisasiantuntija Sami Niemi, Sivistys- ja hyvinvointiyksikkö, Suomen Kuntaliitto)

- (-) johtaja Petri Keskitalo, Suomen Olympiakomitea ry
- (x) (pääsihteeri Henrika Backlund, Finlands Svenska Idrott r.f)

- (x) toiminnanjohtaja Anna Munsterhjelm, Nuorisoala ry
- (x) (toiminnanjohtaja Ulla Siimes, Lastensuojelun Keskusliitto ry)

- (-) yhteiskuntasuhdepäällikkö Ulla Kiuru, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
- (x) (sosiaalipoliittinen asiantuntija Veera Florica Rajala, Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f)

- (-) pääsihteeri Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- (x) (puheenjohtaja Marita Salo, Opintokeskukset ry)

- (x) toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- (-) (toiminnanjohtaja Christell Åström, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry)

- (-) hallituksen jäsen Ikechukwu Ude-Chime, RASMUS - Rasismin ja muukalaispelon vastainen yhdistys ry
- (-) (pääsihteeri Tomi Timperi, Miesjärjestöjen keskusliitto ry)

- (-) toiminnanjohtaja Annu Lehtinen, Suomen Pakolaisapu ry
- (x) (koordinaattori Petri Öhman, SVK Liitto ry)

- (x) toimitusjohtaja Susanna Kallama, Yhteiskunnallisten yritysten liitto Arvo ry
- (x) (kehittämispäällikkö Hannamari Heinonen, Suomen Yrittäjät ry)

- (-) yliopiston lehtori Petri Ruuskanen, Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
- (x) (toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta)

- (x) toiminnanjohtaja Anne Porthén, Kansalaisareena ry
- (-) (Vehmersalmen pitäjäraadin puheenjohtaja Mauno Kumpulainen, Pitäjäraadit Kuopion maaseutualueilla)

Sihteeristö:

- (x) erityisasiantuntija Mikko Lehtonen, oikeusministeriö
- (x) erityisasiantuntija Liisa Männistö, oikeusministeriö
- (x) erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö

Pysyvät asiantuntijat:

- (x) Ilmari Nalbantoglu, vaikuttamistyön johtaja (~~Outi Hakkarainen, asiantuntija, kestävä talous~~), Suomalaiset kehitysjärjestöt – Fingo ry

Kutsutut asiantuntijat:

- (-) päällikkö, yhteiskuntasuhteet, Kaisa Larjomaa, Olympiakomitea
- (x) johtava asiantuntija Katriina Nousiainen, valtioneuvoston kanslia

ESITYSLISTA

1. **Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen**
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.06.
2. **Esityslistan hyväksyminen**
Hyväksyttiin muutoksitta.
3. **Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 3.1)**
Hyväksyttiin muutoksitta.
4. **Keskustelu [valtioneuvoston toimenpideohjelmasta rasismien torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi](#)**
johtava asiantuntija Katriina Nousiainen, valtioneuvoston kanslia

Johtava asiantuntija **Katriina Nousiainen** antoi tilannekatsauksen toimenpideohjelman toteutuksesta. Toimenpideohjelma hyväksyttiin 5.9.2024. Keskeisiä tavoitteita ovat yhteiskunnan eriarvoistavien rakenteiden purkaminen työmarkkinoilla ja muualla yhteiskunnassa, hyvien väestösuhteiden vahvistaminen, työmarkkinoille pääsyn vahvistaminen sekä rasismia koskevan tietopohjan vahvistaminen. Läpileikkaavana teemana on nuorten yhdenvertaisuuden edistäminen. Tavoitteena on laaja ja aktiivinen sidosryhmäyhteistyö mm. eri verkostojen ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Ohjelman budjetti on 8 miljoonaa euroa ja ohjelma sisältää 62 toimenpidettä. Väliraportti annetaan syksyllä 2025 ja toimeenpano jatkuu maaliskuun loppuun 2027 asti. Ohjelman puitteissa järjestetään mm. pyöreän pöydän keskusteluja pääministerin johdolla vuosittain vaihtuvista teemoista, temaattisia sidosryhmätilaisuuksia sekä järjestöfoorumi yhdenvertaisuustiedonannon teemoista ja toimenpideohjelman arvioinnista.

Keskusteltiin ohjelman toimeenpanosta sekä järjestöjen ja muiden kansalaistoimijoiden mahdollisuuksista osallistua ohjelman toimeenpanoon ja seurantaan. Tuotiin esiin, että ohjelman fokus [rasismien torjunta] koetaan kovin kapeaksi, kun esim. vammaisiin kohdistuva vihapuhe on lisääntynyt viime vuosina. Yhdenvertaisuusvaltuutetun roolia tulisi selkeyttää ja yhdenvertaisuussuunnittelun seuranta vahvistaa. Nostettiin myös esiin, että ohjelman toimenpiteissä ei mainita työnantajia. Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus voisi olla ohjelman toimeenpanon kannalta hyödyllinen verkosto. Todettiin, että vapaaehtoistoiminnassa osallistumisen esteenä on usein se, ettei tietoa ole saatavilla omalla kielellä. Lisäksi vieraskieliset nähdään usein autettavina, ei aktiivisessa roolissa. Rasisminvastaisessa työssä tulisi huomioida myös sukupuolinäkökulma. Nousiaisen mukaan oikeusministeriöllä on vastuu yhdenvertaisuussuunnittelun edistämisestä laajasti. Yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpanon kautta valtioneuvoston kanslialla on vahva mandaatti ja resurssit rasisminvastaiseen työhön. Todettiin, että on tärkeä varmistaa järjestöjen osallisuus rasisminvastaisessa toiminnassa ja tiedonsaanti esim. käynnistyvistä hankkeista ja rahoitushauista. Järjestöt tulee ottaa mukaan jo suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus ja käyty keskustelu tiedoksi.

5. KANEn vaikuttamissuunnitelman toimeenpano: korkean tason keskustelutilaisuuden valmistelu (liite 5.1)

KANEn puheenjohtaja ja sihteeristö

Puheenjohtaja kertoi korkean tason keskustelutilaisuuden tavoitteista ja valmistelusta. Tilaisuuden tavoitteena on käydä vuoropuhelua eduskuntapuolueiden ja järjestöjen kesken ja luoda yhteistä ymmärrystä niistä muutostekijöistä ja kehityskuluista, jotka vaikuttavat kansalaisjärjestöihin ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan suuntaan kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Tilaisuutta on valmisteltu työvaliokunnassa sekä keskusjärjestöjen ja Sitran kanssa. Ideana on käydä keskustelua irti päivän politiikasta ja hallitus-oppositio-asetelmasta ja suunnata katse kauemmas tulevaisuuteen. Tilaisuudella ei tavoitella julkista ulostuloa, lausumaa tai medianäkyvyyttä, vaan luottamuksellista keskustelua järjestöjen ja puoluejohdon välillä. Ajankohta on valittu pääministerin aikataulun mukaisesti. Sitra on lupautunut tukemaan KANEa valmistelussa ja fasilitoimaan keskustelun. Keskustelun taustaksi on tarkoitus tuottaa tiivis katsaus järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan Suomessa. Tilaisuuden osallistujamäärä pyritään pitämään pienenä, jotta varmistetaan mahdollisimman luottamuksellinen keskustelu. KANEn puheenjohtajiston ja kattojärjestöjen lisäksi mukaan kutsutaan kolme muuta KANE-jäsentä (kansalaisyhteiskuntaa / ei-viranomaistahoja edustavien joukosta). Paikat pyritään jakamaan mahdollisimman tasapuolisesti eri sektoreiden kesken.

Keskusteltiin tilaisuuden keskeisistä teemoista, rajouksista ja kysymyksenasettelusta sekä keskustelun taustoitusta varten laadittavasta tilannekuvasta. Keskeisinä teemoina nostettiin esiin järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan merkitys demokratialle, osallisuus sekä järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tuottaman osaamisen ja tietopohjan tunnistaminen. Lisäksi ehdotettiin keskustelua kestävien toimintaedellytysten luomisesta järjestökentälle. Yhteisötalouden näkökulma, samoin kuin järjestöjen merkitys yhteiskunnan resilienssin ja kokonaisturvallisuuden kannalta tulisi myös huomioida keskustelussa.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus ja käyty keskustelu tiedoksi.

6. Neuvottelukunnan vuoden 2025 toiminnan suunnittelu ja kuluva toimikauden arviointi (liite 6.1)

KANEn puheenjohtaja ja sihteeristö

Sihteeristö esitteli luonnoksen neuvottelukunnan vuosisuunnitelmaksi sekä alustavan suunnitelman kuluva toimikauden arviointityön käynnistämiseksi.

Päätös: Hyväksyttiin neuvottelukunnan vuoden 2025 toimintasuunnitelma ja päätettiin käynnistää kuluva toimikauden arviointityö esitetyn mukaisesti. Täydennetään kyselyn avulla toteutettavaa itsearviointia muutamilla kohdennetuilla haastatteluilla.

7. Ajankohtaiset hankkeet, toimenpiteet, tapahtumat ja lausuntopyynnöt (liite 7.1)

- **Peruspankkipalveluiden saatavuutta ja käytettävyyttä kehittävä työryhmä**
Anne Porthén ja Petri Öhman kertoivat työryhmän työskentelystä. Aiheen käsittely on painottunut finanssialan näkökulmiin, mutta toisaalta työssä on pyritty ymmärtämään eri osapuolten näkemyksiä. Yhdistysten näkökulmasta peruspankkipalveluiden saatavuudessa haasteena on, että pankkitiliä voi olla

vaikea saada tai ylläpitää, tarkkaa sääntelyä ei ole ja asiakkaalle ei kerrota kielteisten päätösten syitä. Eri pankeilla on myös erilaisia käytäntöjä. Rakenteellisia muutoksia on vaikea saada aikaan. Työryhmä on keskustellut myös kohtuullisesta hinnoittelusta, mutta hintakattojen asettaminen olisi vaikeaa. KANEn näkökulmat ovat monissa kysymyksissä yhteneväisiä pien- ja mikroyrittäjien kanssa. Työryhmän on tarkoitus saada työnsä päätökseen kuluvan vuoden loppuun mennessä.

- **Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpano ja toimenpiteiden eteneminen**
Mikko Lehtonen kertoi strategian toimeenpanon etenemisestä. 11.2.2025 järjestetään avoin tilannekatsaus, jonka aineisto julkaistaan hankesivulla. Tavoitteena on, että järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan lainsäädännöllisiä esteitä koskeva selvitys julkaistaan helmi-maaliskuun vaihteessa. Visiotyö käynnistyy kevään aikana. Oikeusministeriö on tilannut aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI part of FCG:ltä selvityksen kuntien ja hyvinvointialueiden yhdistyksille ja säätiöille myöntämästä tuesta. Selvitys julkaistaan vuoden 2025 lopussa.
- **Kansallinen ohjelma demokratian ja osallistumisen edistämiseksi**
Liisa Männistö kertoi demokratiaohjelman valmistelun etenemisestä. Työryhmä on tehnyt muutoksia periaatepäätösluonnokseen mm. lausuntokierroksen sekä lasten ja nuorten kuulemisten perusteella. Luonnos periaatepäätökseksi viedään ministerityöryhmän käsittelyyn helmikuun lopussa. Tarkoitus on, että periaatepäätös hyväksytään valtioneuvoston yleisistunnossa maaliskuussa.
- **Ministeriökierros 2 (VSI:t/erityisavustajat) ja oppositiopuolueiden johdon tapaamiset (liite 7.1)**
KANE on tavannut kuusi valtiosihteeriä (VM/OKM, SM/TEM, OM, STM, PLM/UM, OKM) sekä oppositiopuolueiden johtoa (SDP, Vihr, Vas) ja eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän puheenjohtajan. Jäljellä on valtiovarainministerin valtiosihteerin tapaaminen 25.2.2025. Puheenjohtajan mukaan tapaamisten fokus on ollut kansalaisjärjestöstrategian toimeenpanon edistämisessä ja KANEn yhteisten viestien välittämisessä. Tuntuma on, että viestit on otettu hyvin vastaan.
- **[Lausuntopyyntö selvityksestä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista](#); KANEn lausunto**
Todettiin, että KANEn lausunnossa nostettiin esiin seuraavat viisi näkökulmaa: 1) kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksistä tulee keskustella osana julkisen talouden suunnitelmaa, 2) avustustoimintaa tulee kehittää hallinnon tasojen välisenä yhteistyönä, 3) kansalaisjärjestöstrategian poikkihallinnollista toimeenpanoa tulee jatkaa, 4) järjestöjen hallinnollista taakkaa tulee keventää jatkamalla valtionavustuspalveluiden kehittämistä, ja 5) avoimeen hallintoon ja vaikutusten arviointiin tulee panostaa. Keskustelussa tuotiin esiin eri järjestösektoreiden näkemyksiä selvityksestä.

Päätös: Merkittiin ajankohtaiset hankkeet, tapahtumat ja lausunnot/lausuntopyynnöt tiedoksi.

8. Muut asiat

STEA on koonnut katsauksen vapaaehtoisten määrään, tehtäviin ja vapaaehtoistoimintaa edistäviin ja estäviin tekijöihin vuoden 2023 tuloksellisuusraportin pohjalta ([Vapaaehtoistoiminta STEA-avustuksilla rahoitetussa toiminnassa 2023](#)).

9. Seuraavat kokoukset

maanantai 26.5.2025 klo 13–16

keskiviikko 24.9.2025 klo 13–16

torstai 27.11.2025 klo 13–16

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.08.